

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR

Zakonodajne novosti na področju invazivnih tujerodnih vrst

mag. Sabina Jereb, dr. Branka Tavzes

**Ministrstvo za naravne vire in prostor, Direktorat za naravo
November 2025**

Ureditev preprečevanja in obvladovanja vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst v Predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ohranjanju narave (ZON-f) EPA 2355-IX

- ureja celovito izvajanje Uredbe 1143/2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst
- veljavnost zakona se širi na ukrepe za preprečevanje, zmanjšanje in ublažitev škodljivih vplivov namernega in nenamernega vnosa in širjenja invazivnih vrst (dopolnjen drugi odstavek 1. člena)
- v postopku sprejemanja v Državnem zboru - predviden sprejem november 2025
- zagotovljena sredstva za pokrivanje finančnih posledic
- določeni pristojni organi, pristojne organizacije za zagotovitev izvajanja ukrepov, postopki in ukrepi ter globe za prekrške in inšpekcijske sankcije
- minister sprejme akcijske načrte za preprečevanje vnosa invazivnih vrst, vlada pa operativni program za upravljanje močno razširjenih vrst.

Pripombe in pomisleki iz javne razprave ter v postopku sprejemanja v Državnem zboru

- Preveliko breme odstranjevanja invazivnih vrst na lastnikih
- Strokovna neusposobljenost lastnikov za prepoznavanje invazivnih vrst
- Nedopustnost povzročanja škode lastnikom pri izvajanju ukrepov zoper invazivne vrste
- Nasprotovanje izključitvi odškodninske odgovornosti v primeru izvajanja ukrepov
- Nasprotovanje novim nalogam s strani nekaterih društev in pristojnih organov
- Predlogi za drugačno poimenovanje invazivnih tujerodnih vrst (regulirane vrste)
- Predlogi za uporabo alternativnih metod odstranjevanja namesto usmrtilve pri živalih

POJEM INVAZIVNE TUJERODNE VRSTE (11. člen)

Invazivna vrsta je invazivna tujerodna vrsta iz 2. točke 3. člena Uredbe 1143/2014/EU, ki je:

- invazivna tujerodna vrsta, ki zadeva Unijo, iz 3. točke 3. člena Uredbe 1143/2014/EU,
- invazivna tujerodna vrsta, ki zadeva državo članico, iz 4. točke 3. člena Uredbe 1143/2014/EU,
- invazivna tujerodna vrsta, določena v okviru izrednih ukrepov v skladu s prvim ali četrtem odstavkom 10. člena Uredbe 1143/2014/EU.

Avtor: Stefan Hageman

Avtor: Darja Erjavec

Avtor: Steve Garvie

UKREPANJE PROTI INVAZIVNIM TUJERODNIM VRSTAM (24.a člen)

1. Obveznosti imetnikov (lastnikov, uporabnikov)

- Redno pregledovanje zemljišč, rastlin, živali, prevoznih sredstev in drugih predmetov za pojav invazivnih vrst.
- Preprečevanje vnosa in širjenja invazivnih vrst.

2. Dopustitev ukrepov

- Imetniki morajo omogočiti izvedbo ukrepov v skladu z Uredbo 1143/2014/EU.
- Ukrepi se izvajajo tako, da se škoda imetnikom čim bolj prepreči.
- Predhodno obveščanje imetnikov o nameri izvedbe ukrepov.

3. Posebni ukrepi in izjeme

- Odstranitev s strelnim orožjem: po pravilih lova, dovoljena uporaba orožja tudi na nelovnih površinah; obvezno zavarovanje območja in obvestilo policiji.
- Lov ali ribolov: prepovedi iz predpisov se ne uporabljajo, če gre za nujni ukrep v javnem interesu.
- Čas gnezdenja ptic: ukrepi dovoljeni ob predhodnem mnenju pristojnih organizacij.
- Vodna soglasja: niso potrebna za fizično odstranitev rastlin brez mehanizacije.
- Gozdni rezervati: prepovedi ne veljajo za izvajanje ukrepov.
- Invazivne vrste nimajo splošnega varstvenega režima (ne velja 14. člen).

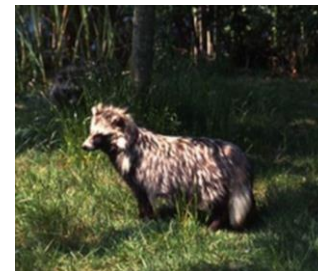
4. Vlada lahko z odlokom določi seznam invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo RS in ukrepe za izvajanje sistema za zgodnje odkrivanje invazivnih vrst.

24.b člen – Pristojni organi

- Ministrstvo: glavni organ za izvajanje Uredbe 1143/2014/EU.
- Organizacija za ohranjanje narave: strokovne naloge.
- FURS: naloge carinskega organa (15. člen Uredbe), razen prekrškov.

24.c člen – Izvajalci ukrepov

- Zavod za gozdove: rastline, nevretenčarji v gozdu; ptice, sesalci (ne divjad) v loviščih s posebnim namenom.
- Zavod za ribištvo: ribe, raki v celinskih vodah.
- Ministrstvo za vode: rastline na vodnih/priobalnih zemljiščih.
- Upravljalci infrastrukture: varovalni pasovi, javne površine na zemljiščih v lasti države ali občin.
- Upravljalci zavarovanih območij ali organizacija za ohranjanje narave: ostale vrste.
- Gospodarska javna služba: odstranjevanje mrtvih osebkov živali.
- Načrtovalski dokumenti: ukrepe izvajajo pristojne organizacije po predpisih.
- upravljanje močno razširjenih invazivnih vrst

Avtor: Paul Veenvliet

Avtor: Paul Veenvliet

Avtor: Nejc Jogan

Avtor: Zavod Symbiosis

24.č člen – Dovoljenje za raziskave in zdravstveno uporabo

- **Ministrstvo** lahko izda dovoljenje za:
 - raziskave o invazivnih vrstah,
 - ohranjanje **ex-situ**,
 - znanstveno proizvodnjo,
 - uporabo v zdravstvene namene (če so izpolnjeni pogoji iz 8. člena Uredbe 1143/2014/EU).
- **Pogoji za izvajanje dejavnosti:**
 - imenovana **odgovorna oseba** za nadzor, načrt ukrepov ob pobegu, zagotavljanje zaprtega sistema.
 - živali morajo biti **označene** po predpisih.
- **Dokazilo o dovoljenju:**
 - izdano na obrazcu (lahko v slovenskem in angleškem jeziku),
 - obvezno ob vsakem premiku osebkov.
- **Odvzem dovoljenja:**
 - začasno ali trajno, če so izpolnjeni pogoji iz 8. člena.
- **Objava podatkov:**
 - na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

24.d člen – Dovoljenje za druge dejavnosti

- Ministrstvo lahko izda dovoljenje za **druge dejavnosti** (če so izpolnjeni pogoji iz 9. člena Uredbe 1143/2014/EU).
- Za izdajo se uporabljajo **enaka pravila kot pri 24.č členu**.

24.e člen – Sistem spremljanja

- **Vzpostavitev:** Ministrstvo vodi in vzdržuje sistem spremljanja (14. člen Uredbe 1143/2014/EU).
- **Podatki v sistemu:**
 - Navzočnost in razširjenost invazivnih vrst.
 - Zgodnje odkritje novih vrst in obveščanje.
 - Ukrepi za hitro odstranitev (učinkovitost, vplivi).
 - Ukrepi za obvladovanje (učinkovitost, vplivi).
 - Obnova ekosistemov.
 - Nepravilnosti pri nadzoru ob vnosu blaga.
 - Drugi podatki za poročanje in upravljanje.
- **Sporočanje podatkov:**
 - Pristojni organi (24.b člen) in izvajalci ukrepov (24.c člen).
- **Obveščanje:**
 - O kršitvah sproti ministrstvu.
 - Podatki za poročanje EU in države članice.

Zgodnje odkrivanje, izredni ukrepi & obvladovanje

24.f člen – Zgodnje odkrivanje in hitra odstranitev

- Najdbo invazivne vrste **potrdi pristojna organizacija** (taksonomsko, po potrebi na terenu).
- Ob potrditvi:
 - **Obvesti ministrstvo.**
 - **Izda mnenje z ukrepi za hitro odstranitev** (ali za preprečitev širjenja, če pogoji za odstopanje).
- Mnenje vključuje **tehnično zahtevnost** izvedbe in se pošlje **inšpekciji**.

Avtor: Zavod Symbiosis

24.g člen – Izredni ukrepi in ocena tveganja

- Če so izpolnjeni pogoji iz Uredbe 1143/2014/EU:
 - Organizacija pripravi **strokovni predlog izrednih ukrepov** → ministrstvu.
 - **Minister odredi izredne ukrepe.**
- Organizacija zagotovi **oceno tveganja** (za izvajanje določb Uredbe).

24.i člen –upravljanje močno razširjenih invazivnih vrst

- Vlada sprejme operativni program, razen če je njihovo upravljanje že vključeno v posamezne načrtovalske dokumente s področja rabe naravnih virov.

Avtor: Breda Ogorelec

Pristojnost inšpekcijskih služb (nov 151. člen)

- Lovski inšpektorji: invazivne živali (divjad), sesalci in ptice za odstranitev s strelnim orožjem
- Ribiški inšpektorji: invazivne živali opredeljene kot ribolovni vir
- Inšpektorji za vode: invazivne rastline na vodnih ali priobalnih zemljiščih
- Inšpekcija za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin: nadzor vnosa invazivnih vrst v RS, obvesti naravovarstveni inšpektorat ob neskladnostih
- IRSNVP: ostalo

Možni ukrepi pristojnih nadzornih služb (novi 154.a, 154.b, 154.c člani)

- 154.a člen: ukrepi ob nedovoljenih ravnanjih (prenehanje, odvzem, usmrtitev, možnost predaje živali).
- 154.b člen: postopki ob zgodnjem odkritju invazivne vrste (hitro odstranjevanje, stroški, nujni ukrepi).
- 154.c člen: nadzor nad uvozom iz tretjih držav (obvestila, stroški, vloga inšpekcij in FURS).

Globe v zvezi s prekrški glede invazivnih tujerodnih vrst (160. in 160.a člen)

- Hujši prekrški (namerni izpust): Pravne osebe 75.000–125.000 €, posamezniki 1.600–2.500 €
- Prekrški (nameren vnos v EU, posedovanje brez dovoljenj, gojitev prevažanje, dajanje na trg, uporaba ali izmenjava brez dovoljenja, omogočanje razmnoževanja, gojenja, kultiviranja): Pravne osebe 40.000–75.000 €, posamezniki 1.000–2.000 €

Zaseg in odvzem (161.c člen)

- **Zaseg in odvzem v prekrškovnem postopku (161.c člen)**
- Predmete, povezane s prekrškom, lahko organ zaseže že pred izdajo sodbe.
- Za prekrške z invazivnimi vrstami se poleg globe izreče **odvzem osebkov invazivnih vrst**; običajno sledi usmrnitev ali uničenje.
- Izjemoma je možna **predaja živali subjektu z dovoljenjem ali živalskemu vrtu**, če so zagotovljeni varnostni ukrepi.
- Za določene prekrške se izreče odvzem predmetov; podrobnosti ravnanja po zasegu predpiše vlada.

Krovna pristojnost za izvajanje

MNVP

(pristojnost za izvajanje uredbe EU, komunikacija z EK, priprava podzakonskih aktov, operativnega programa, akcijskega načrta, ...)

INŠPEKCIJSKI NADZOR

- **IRSNVP: vse vrste**

Poleg IRSNVP pristojni tudi:

- lovski: divjad, sesalci/ptice, ki se odstrelijo
- ribiški: ribolovni vir
- vode: rastlina na vodnih/ priobalnih zemljiščih

UVHVVR -vnos v EU

ZRSVN
Osrednja strokovna organizacija
(strokovna mnenja, strokovni predlogi, ocena tveganja, potrditev vrste, pomoč izvajalcem,...)

Izvajanje ukrepov proti naseljenim invazivnim vrstam ZGODNJE ODKRIVANJE IN HITRA ODSTRANITEV (NOVI POJAVI VRST)

ZGS:

- rastline in nevretenčarji v gozdu
- ptice in sesalci, ki niso divjad v LPN

ZZRS:

- ribe in raki v celinskih vodah, z metodami in orodji v skladu s predpisi, ki urejajo ribištvo

DRSV:

- rastline na vodnih in priobalnih zemljiščih

UPRAVLJAVCI INFRASTRUKTURE (DARS, DRSI, SŽ..)

- rastline v varovalnih pasovih in v varovanih območjih v lasti države in občin

UPRAVLJAVCI JAVNIH OBČINSKIH POVRŠIN:

- rastline na javnih občinskih površinah

UPRAVLJAVCI ZAVAROVANIH OBMOČIJ:

- vse ostale ITV na območju ZO (razen določen vrst na kmetijskih zemljiščih)

ZRSVN:

- vse ostale ITV izven ZO in v ZO brez upravljavca

Izvajanje ukrepov proti naseljenim invazivnim vrstam

UKREPI OBVLADOVANJA (ŽE RAZŠIRJENE VRSTE)

ENAKA RAZDELITEV PRISTOJNOSTI KOT PRI ZGODNJEM ODKRIVANJU, PODROBNO BO UKREPE IN PRISTOJNOSTI DOLOČIL OPERATIVNI PROGRAM, KI GA SPREJME VLADA

IZJEMA:

UKREPE PROTI ITV, KI SO VKLJUČENE V NAČRTOVALSKE DOKUMENTE:

- lovstvo
- ribištvo
- gozdarstvo

IZVAJAJO PRISTOJNE ORGANIZACIJE, KI JIH DOLOČAJO TI NAČRTOVALSKI DOKUMENTI